

Γιατί νηστεύουμε την ημέρα του Σταυρού;

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Θεολογία και Ζωή](#)

Μετά το πέρας της Α΄ Οικουμενικής Συνόδου (318 μ.Χ.), ο Άγιος Κωνσταντίνος ανέθεσε στον Επίσκοπο Ιεροσολύμων Μακάριο να ερευνήσει εντατικά για να βρει τον Τάφο και τον Τίμιο Σταυρό του Κυρίου, διότι έπειτα από τόσα χρόνια οι Χριστιανοί δεν γνώριζαν τίποτα για το πού μπορεί να βρίσκονται. Του έστειλε μάλιστα και αρκετά χρήματα για την Έρευνα. Μετά από λίγο καιρό όμως η Αγία Ελένη είδε Όραμα εκ Θεού, με το Οποίο την Πρόσταζε να πάει αυτοπροσώπως στους Αγίους Τόπους για να βρει τον Τίμιο Σταυρό. Αφού πήρε την συγκατάθεση του υιού της, αναχώρησε με μεγάλη συνοδεία.

Όταν έφτασε εκεί η Αγία, άρχισε αμέσως να ερευνά για να βρει τον Πανάγιο Τάφο και τον Ζωοποιό Σταυρό. Έπειτα από πολλές προσπάθειες και προσευχές της Αγίας, του Επισκόπου Μακαρίου, των Αρχιερέων και του λαού, ο Θεός αποκάλυψε ότι ο Πανάγιος Τάφος και ο Τίμιος Σταυρός βρίσκονται κάτω από τον ειδωλολατρικό ναό της Αφροδίτης, εκεί όπου είναι και ο Τόπος ο λεγόμενος Γολγοθάς. Αξίζει εδώ να σημειωθεί ότι στο Άγιο Αυτό Σημείο, έπειτα από τον Καιρό Εκείνο της Σταυρώσεως, είχε βλαστήσει ένα αρωματικό φυτό το οποίο αργότερα ονομάστηκε «Βασιλικός», αφού όπως αποδείχθηκε κάτω από τον Τόπο που αναβλάστανε, υπήρχε Θαμμένος ο Τίμιος Σταυρός του «Βασιλέως των βασιλέων». Κατά καιρούς μάλιστα οι ειδωλολάτρες (οι οποίοι είχαν εκεί το ναό και

το άγαλμα της Αφροδίτης) κατέστρεφαν τον Βασιλικό, αλλά εκείνος όμως Θαυματουργικώς βλάστανε και πάλι!

Τότε η Αγία Ελένη συγκεντρώνοντας πλήθος τεχνιτών και εργατών, διέταξε να γκρεμίσουν εκ θεμελίων τον ακάθαρτο ναό και να ρίξουν το χώμα μακριά. Σκάβοντας εκεί βρήκαν τρεις σταυρούς, ενώ σχετικά κοντά σε αυτούς ανακάλυψαν και τον Πανάγιο Τάφο του Κυρίου. Όταν δε έσκαψαν παρακάτω βρήκαν και τα Καρφιά με τα οποία Καρφώθηκε ο Κύριος, τα οποία άστραπταν και έλαμπαν, σε αντίθεση με τα καρφιά των ληστών που ήταν μαύρα και σκουριασμένα. Η Αγία Ελένη αν και χάρηκε που ο Θεός Εισάκουσε τις προσευχές τους, από την άλλη ήταν λυπημένη διότι δεν γνώριζε ποιος τελικά ήταν ο Σταυρός του Κυρίου. Ο Επίσκοπος Μακάριος όμως την καθησύχαζε, λέγοντας ότι ο Θεός θα φανερώσει τελικά τον Τίμιο Σταυρό.

Και πράγματι το Θαύμα δεν άργησε να γίνει. Μία νεκρή γυναίκα χήρα, η οποία ήταν πολύ ευσεβής, αποτέλεσε τη λύση του μυστηρίου. Κατόπιν Θείας Υποδείξεως, ακούμπησαν επάνω της έναν-έναν και τους τρεις σταυρούς. Με τους πρώτους δύο δεν υπήρξε καμία μεταβολή. Μόλις όμως άγγιξε ο τρίτος το σώμα της, εκείνη αμέσως αναστήθηκε, σηκώθηκε επάνω και δόξαζε τον Θεό! Μετά από αυτό το Θαύμα, οι Χριστιανοί ήθελαν να δουν από κοντά και να προσκυνήσουν τον Σταυρό του Κυρίου μας, κάτι που λόγω της ύπαρξης μεγάλου πλήθους ήταν εντελώς αδύνατο. Για τον λόγο αυτό ο Επίσκοπος Μακάριος, Ύψωσε το 326 μ.Χ. τον Τίμιο Σταυρό στο Ιερό Σημείο του Γολγοθά, έτσι ώστε να μπορούν να τον βλέπουν και να τον προσκυνούν οι Χριστιανοί από οποιοδήποτε σημείο. Να αναφέρουμε εδώ ότι το μήκος του Σταυρού του Κυρίου μας κάθετα, ήταν 4,50 μέτρα περίπου, ενώ οριζόντια το πλάτος του ήταν 2,40 μέτρα περίπου. Κατά δε τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, το πάχος του ορθού και του πλαγίου Ξύλου του Σταυρού, ήταν μία σπιθαμή (δηλαδή 18 εκατοστά περίπου).

Τριακόσια χρόνια περίπου μετά από αυτό το Γεγονός, το 614 μ.Χ., οι Πέρσες λεηλάτησαν την Παλαιστίνη και απήγαγαν τον Τίμιο Σταυρό. Εκείνος όμως μάλλον τους κατέκτησε, διότι Φώτισε τις ψυχές τους και τους οδήγησε στην κατάργηση της «λατρείας του πυρός». Το 628 μ.Χ. όμως, ο βασιλιάς Ηράκλειος ξεκίνησε εκστρατεία από την Κωνσταντινούπολη εναντίον των Περσών, για να επαναφέρει στους Χριστιανούς το Ζωηφόρο Ξύλο. Και αφού ανεδείχθη νικητής, επανήλθε θριαμβευτής στην Πόλη όπου και Ύψωσε (για δεύτερη φορά μετά το 326 μ.Χ.) τον Τίμιο Σταυρό στη Μεγάλη Εκκλησία, ενώπιον του επευφημούντος λαού της Κωνσταντινουπόλεως.

Για την Ανάμνηση λοιπόν της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού νηστεύουμε στις 14 Σεπτεμβρίου, επειδή ο Σταυρός είναι Ανάμνηση του Πάθους του Χριστού. Διότι

όπως ο κάθε άνθρωπος που κάνει την ανακομιδή (εκταφή) των λειψάνων ενός συγγενή του (για παράδειγμα του πατέρα του, της μητέρας του και άλλων), λυπάται ενθυμούμενος το πρόσωπο αυτό, έτσι και εμείς οι Χριστιανοί βλέποντες τον Σταυρό και αναλογιζόμενοι ότι ο Χριστός Σταυρώθηκε για εμάς τους αμαρτωλούς και ως Άνθρωπος Έπαθε, ταπειωνόμαστε και δείχνουμε Συντριβή καρδιάς νηστεύοντες. Οι μεν Άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας μας, επισημαίνουν ότι «η Εορτή της Υψώσεως του Τιμίου Σταυρού είναι Ισότιμη με την Μεγάλη Παρασκευή», αφού και τις δύο αυτές Ημέρες τιμούμε εξίσου τα Πάθη και την Σταύρωση του Κυρίου.

Η Νηστεία κατά τον Άγιο Ιωάννη τον Χρυσόστομο, «δεν γίνεται για το Πάσχα, ούτε για τον Σταυρό, αλλά για τις αμαρτίες μας....επειδή το Πάσχα δεν είναι υπόθεση Νηστείας και πένθους, αλλά ευφροσύνης και χαράς. Για τον λόγο αυτό δεν πρέπει να λέμε ότι πενθούμε για τον Σταυρό. Ούτε για εκείνον πενθούμε. Αλλά για τα δικά μας αμαρτήματα». Επίσης νηστεύουμε για να μιμηθούμε τον Κύριο, ο Οποίος ενήστευσε για σαράντα ημερόνυχτα επάνω στο Σαραντάριον Όρος.

Τώρα «Γιατί σε καιρό νηστείας νηστεύουμε το λάδι και τα ψάρια και τρώμε ελιές και αυγοτάραχο;»

Η παλιά και αληθινή νηστεία συνίσταται στην πλήρη αποχή τροφής ή στην ξηροφαγία. Επειδή όμως αυτή δεν είναι δυνατόν να τηρηθεί στις μεγάλες περιόδους των νηστειών του εκκλησιαστικού έτους, λόγω δύσκολων συνθηκών ζωής ή έλλειψης ζήλου, έχουν στην πράξη επινοηθεί διάφορες διευκολύνσεις, ώστε να είναι δυνατή η εφαρμογή της νηστείας από όλους τους πιστούς. Στην αρχαία εποχή οι χριστιανοί μετά την ενάτη ώρα (3 μ.μ.) των νηστήσιμων ημερών κατέλυαν μόνο νερό και ψωμί. Σιγά-σιγά όμως όχι μόνο η διάρκεια της ολοκληρωτικής αποχής από τροφή περιορίστηκε στα συνηθισμένα και στις άλλες μέρες όρια γι αυτό μετατέθηκαν και οι Εσπερινοί της Τεσσαρακοστής και οι Προηγιασμένες το πρωί αλλά και άλλα είδη τροφών άρχισαν να χρησιμοποιούνται, όπως οι καρποί, τα όσπρια, τα οστρακόδερμα, τα μαλάκια κ.ο.κ.

Μέσα στα πλαίσια αυτά μπορεί να κατανοηθεί και το ότι τρώμε ελιές κατά τις ημέρες πού δεν τρώμε λάδι, και αυγοτάραχο κατά τις ημέρες πού απέχουμε από ψάρια.

Για το πρώτο μπορούμε να επικαλεστούμε το λόγο ότι οι ελιές τρώγονται ως καρπός, ενώ η απαγόρευση του λαδιού αφορά στα φαγητά πού παρασκευάζονται με λάδι. Για το δεύτερο η δικαιολογία είναι λιγότερο εύλογη, αφού δεν ισχύει το ίδιο για το γάλα ή τα αυγά, αλλά και αυτά απαγορεύονται κατά τις νηστείες μας ως «καρπός... και γεννήματα ών απεχόμεθα» κατά τον 56ο κανόνα της Πενθέκτης Οικουμενικής Συνόδου. Γνωρίζω πάντως ευλαβείς χριστιανούς πού κατανοούν ότι

πρόκειται για «οικονομία», και κατά τις ημέρες των μεγάλων νηστειών, όπως και την παραμονή πού θα κοινωνήσουν, απέχουν και από ελιές και από αυγοτάραχο.

Είναι αλήθεια πώς αυτή την ερώτηση την ακούμε συχνά από καλοπροαίρετους πιστούς και συχνότερα από μερικούς πού ειρωνεύονται τις νηστείες. Θα μπορούσε και στις δύο περιπτώσεις να υπογραμμιστεί η ελαστικότητα και το φιλόνηρωπο των σχετικών εθίμων και των κανόνων της Εκκλησίας, πού δεν έχουν σκοπό να εξοντώσουν τους ανθρώπους, αλλά να τους βοηθήσουν να ασκηθούν στην εγκράτεια και να κυριαρχήσουν στα πάθη τους. Αν τους σκανδαλίζουν οι τροφές αυτές, μπορούν να απέχουν από αυτές χωρίς κατά τον απόστολο να εξουθενώνουν τους «εσθίοντας» ή να «κρίνουν» (Ρω 14,3) την Εκκλησία για την φιλόνηρωπη τακτική της. Το να αναλάβει η Εκκλησία αγώνα για την εκκαθάριση των σχετικών με τη νηστεία εθίμων και των τροφών πού τρώγονται ή όχι σ αυτήν, ούτε του παρόντος είναι ούτε μπορεί να μείνει πάντοτε μέσα στα όρια της σοβαρότητας.

Εκείνο πού πρωτεύει είναι ο τονισμός της ανάγκης της νηστείας και της πνευματικής ωφέλειας πού προέρχεται απ αυτή, καθώς και η προσπάθεια για την κατά το δυνατόν συμμόρφωση των πιστών στις σχετικές εκκλησιαστικές διατάξεις, πού αρκετά έχουν ατονήσει στις μέρες μας (Ιω. Φουντούλης).

Πηγή: xristianos.gr